

प्रा. डॉ. सौ. शुभांगी शशिकांत भुत्कर.

एम्.ए., एम्.एड., पीएच्.डी.

प्रपाठक, मराठी विभाग,

छत्रपती शिवाजी कॉलेज, सातारा

प्रमाणपत्र

सौ. निर्मला हणमंतराव कणसे यांनी शैलजा राजे यांच्या कथांचा अभ्यास 'कृतज्ञ' व 'जडावाचे मंगळसूत्र' यांच्या अनुषंगाने) या विषयावरील प्रबंधिकेचे संशोधन कार्य समाधानकारकरीत्या पूर्ण केले आहे.

सौ. निर्मला हणमंतराव कणसे यांनी माझ्या मार्गदर्शनाखाली स्वतंत्ररीत्या प्रबंधिका लिहिली असून ती इतर कोणत्याही विद्यापीठातील अन्य कोणत्याही परीक्षेसाठी सादर केलेली नाही.

सादरची प्रबंधिका शिवाजी विद्यापीठाच्या एम्.फिल्. (मराठी) पदवी परीक्षेसाठी सादर करण्यास माझी अनुमती आहे. त्यांच्या शोध प्रबंधिकेचे काम पूर्णावस्थेत आहे व तो सादर करण्यास काहीही अडथळा नाही. याची मला खात्री वाटते.

मार्गदर्शक

सातारा

दिनांक : २८ मे २००७

(डॉ. सौ. शुभांगी शशिकांत भुत्कर)

प्र-पाठक व संशोधक भागदर्शक
छत्रपती शिवाजी कॉलेज, सातारा.

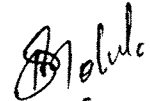
प्राचार्य के.एस. मोहिते
छत्रपती शिवाजी कॉलेज,
सातारा (महाराष्ट्र)

प्रमाणपत्र

प्रमाणपत्र देण्यात येते की, सौ. निर्मला हणमंतराव कणसे या २००४-२००५ ते २००५-२००६ या शैक्षणिक वर्षात एम्.फिल्. मराठीच्या नियमित विद्यार्थिनी असून त्यांची वर्तणूक चांगली आहे.

स्थळ :- सातारा
दिनांक :- २८ मे २००७

प्राचार्य
छत्रपती शिवाजी कॉलेज,
सातारा

सौ. निर्मला हणमंतराव कणसे.
एम्.ए.बी.एड्.

॥ प्रतिज्ञापत्र ॥

सौ. शैलजा राजे यांच्या कथांचा अभ्यास ('कृतज्ञ' आणि 'जडावाचे मंगळसूत्र' यांच्या अनुषंगाने) या विषयावरील प्रस्तुतची प्रबंधिका मी शिवाजी विद्यापीठाच्या एम्.फिल्. (मराठी) पदवीसाठी लिहिली आहे. ही प्रबंधिका अथवा तिचा कोणताही भाग मी अन्यत्र कोठेही व कोणत्याही परीक्षेसाठी सादर केलेला नाही.

स्थळ :- सातारा

दिनांक :- २८ मे २००७

निर्मला कणसे.

सौ. निर्मला हणमंतराव कणसे

अभ्यासक

ऋणनिर्देश

प्रस्तुत प्रबंधिकेचे लेखन करताना मला अनेकांचे विविध प्रकारे सहकार्य लाभले. असे प्रेमळ व निरपेक्ष सहकार्य लाभणे ही मोठ्या भाग्याची गोष्ट आहे.

माझ्यावर अपार ऋण आहे ते माझ्या मार्गदर्शक गुरु डॉ. सौ. शुभांगी शशिकांत भुतकर यांचे. चिकित्सक मार्गदर्शनाबरोबर अनेक संदर्भ उपलब्ध करून देण्यापर्यंत अनेक गोष्टीत त्यांनी मला सहकार्य केले आहे. त्यांचे आभार मानन्यापेक्षा त्यांच्या ऋणातच सदैव राहणे मला आनंददायक होणार आहे.

शिवाजी विद्यापीठातील मराठी विभागातील डॉ. कृष्णा किरवले, डॉ. विश्वनाथ शिंदे, डॉ. रवींद्र ठाकूर, यांनी मला मोलाचे मार्गदर्शन केले त्याबद्दल त्यांची मी विशेष आभारी आहे.

किसनवीर महाविद्यालयाचे प्राचार्य डॉ. जयवंतराव चौधरी व जनता शिक्षण संस्थेचे सचिव श्री. अनिल जोशी यांनी मला जे प्रोत्साहन दिले त्यांचे ऋण न फिटण्यासारखे आहे.

छ. शिवाजी कॉलेजचे प्राचार्य के.एस्. मोहिते, प्राचार्य शशिकांत नारायण भुतकर, छ. शिवाजी महाविद्यालयातील मराठी विभागातील सर्व प्राध्यापक या सर्वांचे मला मोलाचे मार्गदर्शन लाभले त्याबद्दल मी त्यांची ऋणी आहे.

माझे वडील कै.श्री. साहेबराव आनंदराव गाढवे हे मुळातच शिक्षणप्रेमी, शिक्षणाबद्दल ते जागरूक होते. मुलींच्या शिक्षणाबद्दल त्यांना विशेष कळवळा होता. आपल्या मुलीने खूप शिक्षण घ्यावे अशी त्यांची इच्छा होती. त्यानुसार मी आज अध्यापन क्षेत्रात काम करीत आहे. तसेच काही प्रमाणात संशोधनातही काम करून त्यांची इच्छा पूर्ण केल्याचे मला समाधान होत आहे.

माझे सासरे श्री. दाजीराम आबाजी कणसे. यांनाही माझा खूप अभिमान आहे. माझ्या सुनेने शिक्षण क्षेत्रात उज्वल यश मिळवावे असे त्यांना नेहमी वाटते. त्यांचेही आशीर्वाद या कामामध्ये मला आहेतच. माझे प्रेरणास्थान माझे पती प्रा. श्री. हणमंतराव दाजीराम कणसे. किसन वीर महाविद्यालय,वाई, प्राणिशास्त्र विभाग. यांनी त्यांच्या कामाचा व्याप सांभाळून, मुलांची काळजी घेऊन माझ्या संशोधनाच्या कामी वेळोवेळी जे मोलाचे मार्गदर्शन व सहकार्य केले त्यामुळेच मी हे संशोधन पूर्ण करू शकले. तद्दतच माझी मुले चि.स्नेहल,चि. अमृता,चि. चैतन्य यांनी मला अभ्यासास वेळ देऊन खूपच मदत केली त्याबद्दल मी त्यांच्या विषयीचे वात्सल्य, प्रेम व्यक्त करते. माझी भाची कु. अस्मिता आनंदराव गाढवे

(एम्.एस्.सी.कॉम्प्यूटर.) हिने या संशोधन कामी मला मदत केली त्याबद्दल तिला मनःपूर्वक धन्यवाद देते.

माझे स्फूर्तिस्थान माझे बंधू श्री. मुगुटराव साहेबराव गाढवे. सातारा जिल्हा मध्यवर्ती बँक, शिरवळ शाखा, (शाखाप्रमुख) आपल्या बहिणीने शिक्षण क्षेत्रात नाव कमवावे ही त्यांची इच्छा आहे. हे अल्पसे संशोधन करण्याच्या कामी त्यांनी मला नेहमीच प्रोत्साहित केले. त्यांच्या सहकार्याबद्दल त्यांचे आभार न मानता त्यांच्या ऋणात राहणेच मला आवडेल.

या संशोधन कामी किसनवीर कनिष्ठ महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य प्रा. एम्.बी. हिंगसे, मराठी विभाग प्रमुख डॉ. पंडीत टापरे, प्रा. सौ. रजनी दिपक सावंत, प्रा. सौ. अनुराधा कुलकर्णी, प्रा. सौ. मंजुषा इंगवले, प्रा. देवानंद शिंगटे, प्रा. बाळासाहेब कोकरे, प्रा. श्रावण पवार, प्रा. प्रदीप बोरगावे, प्रा. श्रीमती. सरोज वाघ, प्रा. बिपीन वैराट यांच्याशी केलेल्या अभ्यास विषयक चर्चा मला मार्गदर्शक ठरल्या. त्यांच्या सहकार्याबद्दल त्यांचे मी मनापासून आभार मानते.

सौ. अनुप्रिता अभिजित आजगावकर. यांनी माझ्या मुलांची काळजी घेऊन मला अभ्यासास वेळ दिला त्याबद्दल मी त्यांची आभारी आहे.

शैलजा राजे यांचे वास्तव्य पुण्यात असल्यामुळे त्यांच्याकडे मी जात असे. त्यांच्याबरोबर त्यांच्या पुस्तकांच्या संदर्भात केलेली चर्चा मला खूपच उपयुक्त ठरली. त्यांना मिळालेले पुरस्कार, कथांचे विषय यांच्या बाबत माझ्याबरोबर त्या दिलखुलास बोलत असत. त्यावेळी त्यांच्या स्वभावाची ओळख झाली. हसतमुख बोलक्या स्वभावामुळे त्यांचे मला खूप सहकार्य लाभले. कथाविषयी बोलत असताना स्त्रियांचे शोषण, सामाजिक समस्या, कथांची पार्श्वभूमी यावर आम्ही बोलत असू. त्यावेळी मला त्यांच्या कथासाहित्याबद्दल उपयुक्त माहिती मिळाली.

मराठी कथेच्या विकासात स्त्रियांच्या कथांनी घातलेली भर महत्वाची आहे. शैलजा राजे यांच्या कथांचा अभ्यास करताना मध्यमवर्गीय स्त्रियांच्या विविध प्रकारच्या समस्यांचे, त्या समस्यांना तोंड देताना तिच्या ठिकाणी असणारा सोशिकपणा, शहाणपण याचे दर्शन घडते. एक स्त्री लेखिका म्हणून शैलजा राजे यांनी मराठी वाङ्मयाला कोणते योगदान दिले याचा शोध घेण्याचा प्रयत्न मी प्रस्तुत प्रबंधिकेतून केला आहे.

शैलजा राजे यांच्या स्नुषा सौ. स्वाती राजे यांनीही मोलाचे सहकार्य दिले, वेळोवेळी साहित्य उपलब्ध करून दिले त्याबद्दल मी मनापासून त्यांचे आभार मानते.

किसन वीर महाविद्यालयाचे सहाय्यक ग्रंथपाल श्री. धनंजय जाधव यांनी मला संदर्भ ग्रंथ उपलब्ध करून दिले. त्याबद्दल त्यांची मी आभारी आहे. छत्रपती शिवाजी कॉलेज, सातारचे शिवाजी ग्रंथालय, किसन वीर महाविद्यालयाचे ग्रंथालय, लोकमान्य टिळक ग्रंथालय, वाई, नगर वाचनालय, सातारा, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे. या ठिकाणाहून मिळालेले संदर्भग्रंथ या प्रबंधिकेसाठी मोलाचे आहेत. या सर्वांचे आभार मी मनापासून व्यक्त करते.

या प्रबंधाचे अत्यंत तत्परतेने कॉम्प्युटर टायपिंग करून देणारे श्री. सुधीर केशवराव आंब्राळे. यांचीही मी आभारी आहे.

वरील सर्वांखेरीज ज्यांचा प्रत्यक्ष-अप्रत्यक्षपणे या कार्यास हातभार लागला परंतु नामनिर्देश करण्याचे राहिले असेल अशांचेही मी हार्दिक आभार मानत आहे.